Μακριά από το ψέμα (Επίσκ. Ειρηναίος, Αικατερίνμπουργκ και Ιρμπίτσκ)

Categories : ΘΕΟΛΟΓΙΑ

Date : 14 Φεβρουαρίου, 2018

Σήμερα θα πούμε **πώς θα εμπνεύσουμε στα παιδιά τη φιλαλήθεια, πώς θα τα μάθουμε ν' αγαπούν την αλήθεια και ν' αποστρέφονται το ψέμα**.

Η ανάγκη της **αλήθειας** και η αγάπη σ' αυτήν είναι στοιχεία έμφυτα στον άνθρωπο, επομένως και στο παιδί. Το προπατορικό αμάρτημα, αν και θόλωσε και εξασθένησε το αίσθημα της αλήθειας, δεν το εξαφάνισε τελείως. Η τάση προς την αλήθεια έμεινε στον άνθρωπο. Αυτή ακριβώς η τάση εκδηλώνεται στο παιδί με την επιθυμία του να γνωρίσει τα πάντα. Το παιδί για όλα ρωτάει. Και ό,τι του λένε οι μεγαλύτεροι, το δέχεται σαν αληθινό.

Το αγνό παιδί δεν γνωρίζει το ψέμα και την προσποίηση. Ντρέπεται και κοκκινίζει όχι μόνο όταν το ίδιο, από βιασύνη ή απερισκεψία, πει κάποιο ψέμα, αλλά κι όταν ακούει τους άλλους να λένε ψέματα.

Την αγάπη στην αλήθεια την έβαλε μέσα στην ψυχή του παιδιού ο ίδιος ο Θεός. Πρέπει μόνο, αυτή τη φυσική ροπή, να τη βοηθήσουμε, για ν' αναπτυχθεί και να στερεωθεί. Αυτό είναι το έργο των γονιών. Πώς όμως θα το πετύχουν;

Το πρώτο πράγμα που πρέπει να κάνουν, είναι **να τα νουθετούν από τη νηπιακή ακόμα ηλικία**. Και πώς θα γίνει αυτό; Τρεις είναι οι βασικοί κανόνες:

α) Να μαθαίνετε στα παιδιά σας ν' αγαπούν την αλήθεια, έχοντας στη σκέψη τους το Θεό. Το παιδί πρέπει να γνωρίζει ότι ο Θεός, που είναι η μόνη αιώνια και αδιάψευστη Αλήθεια, θέλει να λέμε κι εμείς πάντα την αλήθεια. Και τότε μόνο το παιδί θα μισήσει το ψέμα, όταν συνειδητοποιήσει ότι **Αυτός μισεί και αποστρέφεται κάθε ψέμα**. Μόνο η φιλαλήθεια, που θεμελιώνεται στην πίστη και την αγάπη στο Θεό, μπορεί ν' αντέξει σε κάθε δοκιμασία.

β) Να φέρεστε στα παιδιά με **απλότητα και ειλικρίνεια**. Να πιστεύετε στα λόγια τους, εφόσον είστε βέβαιοι πως δεν λένε ψέματα. **Μην απαιτείτε και μην επιτρέπετε να επιβεβαιώνουν με όρκο ό,τι λένε**. **Αν έχετε κάποια βάσιμη αιτία ν' αμφιβάλλετε για την αλήθεια των λόγων τους, μη δείχνετε από την πρώτη στιγμή πως δεν τα πιστεύετε**. Προσπαθήστε να βεβαιωθείτε αν το παιδί πράγματι είπε ψέματα. Καί αν έγινε αυτό, καλέστε το κοντά σας, κοιτάξτε το

στα μάτια με σοβαρό ύφος, αλλά με αγάπη, και πείτε Του περίπου τα εξής: «Ο Θεός θέλει να λέμε την αλήθεια. Είναι Παντογνώστης, γνωρίζει και τις πιο μυστικές μας σκέψεις ακόμα, και αντιπαθεί τα χείλη που λένε ψέματα». Στο πρόσωπο του παιδιού θα φανεί τότε το κοκκίνισμα της ντροπής. Θα φανερώσει αμέσως την αλήθεια, και ποτέ πια δεν θα ξαναπεί ψέματα.

γ) Να δείχνετε πάντα μπροστά στα παιδιά σας, ότι κι εσείς αγαπάτε και σέβεστε την αλήθεια. Να είστε είλικρινείς και ευθείς σε κάθε σας σχέση και ενέργεια.

Πρώτ' απ' όλα να τιμάτε τη θεία αλήθεια, την πίστη και το νόμο του Θεού. Μην εκδηλώνετε ποτέ αδιαφορία ή περιφρόνηση προς την πίστη. Μη δώσετε ποτέ την ευκαιρία στα παιδιά σας ν' ακούσουν εκφράσεις, όπως: «Δεν είναι απαραίτητο να πιστεύει κανείς στο Θεό, φτάνει να είναι τίμιος άνθρωπος». Σε τέτοιες εκφράσεις, που δυστυχώς ακούγονται συχνά, αποτυπώνεται το πνεύμα του ψεύδους, δηλαδή το πνεύμα του πονηρού. Αν λοιπόν εσείς, μπροστά στα παιδιά σας, λέτε τέτοια ψεύτικα στο περιεχόμενο λόγια, όχι μόνο ξεριζώνετε από την καρδιά τους το σεβασμό και την αγάπη στις αλήθειες της πίστεώς μας, αλλά σκοτώνετε μέσα τους κάθε αίσθημα αλήθειας.

Αν πράγματι είναι το ίδιο πράγμα για το Θεό να έχουμε ορθή ή σφαλερή γνώση γι' Αυτόν και την αλήθεια Του, να ομολογούμε, κατά την κρίση μας, αληθινή ή ψεύτικη τη χριστιανική πίστη, τότε γιατί ο άνθρωπος να ενδιαφέρεται για την αλήθεια στις εκδηλώσεις της καθημερινής ζωής;

Αν ο Θεός δέχεται με τον ίδιο τρόπο και αυτόν που συνειδητά αμφισβητεί ή και αρνείται τελείως την αποκάλυψή Του, αν ένας τέτοιος άνθρωπος μπροστά στο Θεό είναι εξίσου καλός μ' εκείνον που σωστά Τον ομολογεί, αν σε τίποτα δεν διαφέρει να υποστηρίζει κανείς την αλήθεια ή το ψέμα, τότε γιατί η αλήθεια πρέπει να έχει τόσο μεγάλη σημασία στην καθημερινή ζωή;

Αν, τέλος, έχουν δίκιο αυτοί που λένε ότι δεν υπάρχει θρησκεία «αποκεκαλυμμένη» από το Θεό, αν μ' άλλα λόγια ο Θεός δεν ευδόκησε να μας φανερώσει την αλήθεια στα σπουδαιότερα ζητήματα της ζωής, τότε πώς μπορούμε ν' απαιτούμε από τους ανθρώπους –επομένως και από τα παιδιά– να λένε την αλήθεια στα ασήμαντα καθημερινά περιστατικά;

Γι' αυτό, γονείς, αν θέλετε τα παιδιά σας ν' αγαπήσουν την ανθρώπινη αλήθεια, διδάξτε τα να τρέφουν ιδιαίτερη **ευλάβεια προς τη θεία αλήθεια**. Μην επιτρέπετε να βρει έδαφος στις καρδιές σας ή στις καρδιές των παιδιών σας η αδιαφορία προς την ορθόδοξη πίστη και την Εκκλησία. Αν τα παιδιά παρατηρήσουν ότι εσείς αντιμετωπίζετε με επιπολαιότητα τις αλήθειες της χριστιανικής πίστεως και τους κανόνες της Εκκλησίας ή ότι προσποιείσθε στα θέματα της χριστιανικής ζωής, πώς

μπορείτε να ελπίζετε ότι αυτά θα πιστεύουν στα λόγια σας και δεν θ' αντιμετωπίζουν την αλήθεια όπως εσείς;

Να είστε λοιπόν για τα παιδιά σας υπόδειγμα αγάπης προς τη χριστιανική αλήθεια και πίστη. Την αγάπη αυτή μεταδώστε τη και σ' αυτά. Έτσι θ' αγαπήσουν την αλήθεια.

Αλλά και σ' όλες τις περιστάσεις να είστε ειλικρινείς και έντιμοι. Να φυλάγεστε από το ψέμα και την προσποίηση. **Αν τα παιδιά βλέπουν ότι εσείς κοροϊδεύετε τους άλλους με τον ένα ή τον άλλο τρόπο, ότι χρησιμοποιείτε πονηριές και υποκρισίες, ότι δεν είστε ειλικρινείς στις σχέσεις σας –π.χ. κάνετε το φίλο μπροστά σε κάποιον, ενώ από πίσω τον βρίζετε και τον εμπαίζετε–, να είστε βέβαιοι ότι και τα παιδιά στις σχέσεις τους με σας ή τους άλλους θα φέρονται με τον ίδιο τρόπο**.

Αν θέλετε τα παιδιά σας να γίνουν άνθρωποι της αλήθειας, της ειλικρίνειας και της ευθύτητος, προσπαθήστε πρώτα εσείς –και σε θέματα πίστεως και σ' όλη γενικά τη συμπεριφορά σας– να διακρίνεστε για την αποστροφή προς το ψέμα, την υποκρισία, τη δολιότητα, την κολακεία, την υστεροβουλία και τους ύπουλους τρόπους. Σ' όλες τις εκδηλώσεις σας να είστε ειλικρινείς, ευθείς, άδολοι και καλόπιστοι.

Καλλιεργώντας έτσι από τη μια στις καρδιές των παιδιών το σεβασμό και την αγάπη στην αλήθεια, πρέπει από την άλλη κι εσείς οι ίδιοι να πολεμάτε μ' όλες σας τις δυνάμεις το ψέμα. Να μαθαίνετε στα παιδιά σας, από τη νηπιακή ακόμα ηλικία, να το μισούν, γιατί ο Θεός είναι Αλήθεια και κάθε ψέμα είναι αμαρτία. **Τα παιδιά πρέπει ν' αποφεύγουν το ψέμα, όχι επειδή γνωρίζουν ότι θα τιμωρηθούν, αν αποκαλυφθούν, αλλά γιατί ξέρουν πως ο Θεός το απεχθάνεται**.

Δείξτε στα παιδιά, με τα λόγια της Αγίας Γραφής, πόσο μισητό είναι το ψέμα στα μάτια του Αληθινού και Δίκαιου Θεού. «*Ήθος ανθρώπου ψευδούς ατιμία*» (Σοφ. Σειράχ 20:26). Να τα διδάσκετε ότι **το επινόησε ο διάβολος**, γι' αυτό ο Κύριος λέει ότι αυτός (ο διάβολος) «*ψεύστης εστί και ο πατήρ αυτού*» (Ιω. 8:44). Επομένως τα παιδιά που λένε ψέματα, μιμούνται το σατανά και γίνονται όμοια μ' αυτόν.

Μην παραβλέπετε στα παιδιά το παραμικρό ψέμα. Αν το παιδί έκανε κάποιο σφάλμα αλλά το αναγνώρισε αμέσως, για πρώτη φορά συγχωρέστε το ή, αν το σφάλμα είναι σοβαρό, τιμωρήστε το ελαφρά, εξηγώντας του όμως ότι το συγχωρείτε ή του βάζετε μικρότερη τιμωρία μόνο και μόνο επειδή αμέσως ομολόγησε την αλήθεια.

Αυτό όμως δεν πρέπει να κρατήσει για πολύ. Αν κάθε φορά συγχωρούμε το παιδί ή μικραίνουμε την τιμωρία μόλις αυτό ομολογήσει, τότε είναι πιθανό να προκύψει διπλό κακό: Το παιδί θ' αρχίσει να μη δίνει σημασία στα σφάλματά του. Κι ακόμα, θα

συνηθίσει να λέει την αλήθεια μόνο όταν διαβλέπει κάποια ωφέλεια, ενώ, αντίθετα, δεν θα διστάσει ν' αποκρύψει την αλήθεια, όταν υποπτευθεί πως θα ζημιωθεί από την ομολογία της.

Αν όμως το παιδί έκανε κάτι κακό, ενώ επιπλέον είπε και ψέματα, πρέπει να το τιμωρήσουμε διπλά –αφού του εξηγήσουμε το γιατί–, δηλαδή και για το παράπτωμα και για το ψέμα.

Αν πάλι το παιδί, από εκδικητικότητα ή από κακία, συκοφάντησε, τότε πρέπει όχι μόνο να τιμωρηθεί αυστηρά γι' αυτό, αλλά και να υποχρεωθεί σε **ανάκληση της συκοφαντίας μπροστά σ' όλους, όσοι το άκουσαν**. Αυτό απαιτεί η ορθόδοξη χριστιανική ηθική.

Ποτέ και σε τίποτα **μην ξεγελάτε τα παιδιά**. Αλλά και στους άλλους μην επιτρέπετε να κάνουν κάτι τέτοιο. Πολύ συχνά οι γονείς, για να καθησυχάσουν το γκρινιάρικο παιδί, το φοβερίζουν ή του υπόσχονται πράγματα που δεν εκπληρώνονται ποτέ. Πόσο βλαβερό είναι αυτό! Το παιδί γρήγορα καταλαβαίνει ότι το ξεγελάνε. Η πίστη του στα λόγια των γονιών κλονίζεται και το αίσθημα της αλήθειας υπονομεύεται.

Μην αναγκάζετε εσείς οι ίδιοι, εκούσια ή ακούσια, τα παιδιά σας να πουν ψέματα. **Ακούσια** μπορεί να συμβεί αυτό, αν εσείς λ.χ., όταν γίνει μια ζημιά, φωνάζετε άγρια στο παιδί, και νευριασμένοι ορμάτε προς το μέρος του, με το χέρι υψωμένο, έτοιμοι να το τιμωρήσετε σκληρά: «Εσύ το έκανες αυτό; Τώρα θα δεις!». Πρέπει άραγε ν' απορεί κανείς, αν το παιδί, σε μια τέτοια περίπτωση, αρχίσει να λέει ψέματα για να σώσει τον εαυτό του;

Τι να πούμε πάλι για τους γονείς που χαμογελούν… καμαρώνοντας ή και παινεύουν τα παιδιά τους για τα «έξυπνα» ψέματα που είπαν; Και τι θα σκεφθούμε για τους γονείς που παροτρύνουν οι ίδιοι στο ψέμα τα παιδιά τους, διδάσκοντάς τα πώς να ξεγελάσουν το δάσκαλο και τους άλλους ανθρώπους, για να βγουν από κάποια δύσκολη θέση ή για ν' αποφύγουν την τιμωρία; Τέτοιοι γονείς είναι πραγματικοί διαφθορείς των παιδιών τους.

Πρέπει ν' απορούμε άραγε, αν ύστερ' απ' αυτό τα παιδιά, όχι μόνο ψέματα λένε, αλλά και βρίζουν και κλέβουν και κάθε κακό κάνουν;

Ας θυμόμαστε καλά, πως όποιος δεν θεωρεί το ψέμα αμαρτία, αυτός είναι ικανός και να κλέβει και ν' απατά. Ο ανέντιμος στα λόγια, τέτοιος θα είναι και στα έργα.

Σας έδειξα, γονείς, πώς να καλλιεργήσετε στα παιδιά το σεβασμό και την αγάπη προς την αλήθεια και τη βαθιά αποστροφή προς το ψέμα. Να θυμόσαστε πάντα τους

τρόπους που ανέφερα, και να τους εφαρμόζετε ευσυνείδητα.

(Από το βιβλίο: Επισκόπου Αικατερίνμπουργκ και Ιρμπίτσκ Ειρηναίου, «Μητέρα, πρόσεχε!». Ιερά Μονή Παρακλήτου, Ωρωπός Αττικής 2011, σελ. 45)

(Πηγή ηλ. κειμένοῦ: koinoniaorthodoxias.org*)*